

“Kinderen hebben recht op een uitleg, ook als hun vraag over de dood gaat”

Marijke Umans (49) schreef met 'Oma Pannenkoek' een sprankelende en eerlijke gedichtenbundel over rouw op kindermaat. In vijftwintig gedichten kaart ze in heel eenvoudige, soms confronterende taal gevoelens rond verdriet en afscheid aan. “Kinderen kunnen veel aan”, vertelt Marijke. “Ik neem hen altijd au sérieux. Als volwassene mag je een weg tonen in hoe je met de dood kan omgaan.”

Marijke Umans

Marijke Umans (49) is mama van twee zonen Wolf en Tristan. Ze schrijft, zingt en acteert.

www.marijkeumans.be

Hoe ben je op dit thema gekomen?

— **MARIJKE** “Ik ben altijd al met kinderen bezig geweest. Als tiener was ik actief als scoutsleidster en na mijn opleiding als onderwijzeres heb ik een school mee opgericht. Daarna gooide ik me vanuit mijn passie voor theater en muziek op teksten en liedjes voor kinderen. Ik ben eigenlijk per ongeluk beginnen schrijven (lacht), ik las niet graag als kind, maar ben vooral een podiumbeest. Ik ben eigenlijk geen typische schrijfster, zou je kunnen stellen. Ik ben ooit beginnen schrijven vanuit een theatervoorstelling, omdat ik aan de reacties merkte dat ik met mijn verhaal nog meer moest doen, dat wat ik bracht hen raakte. Tijdens de coronaperiode heb ik een aantal begrafenisdiensten uitgeschreven en verzorgd. Een

vriendin wist dat ze zou sterven en had haar euthanasie al gepland. Ze wou dat ik liedjes zou zingen op haar begrafenis. Toen ze voor haar euthanasiedatum stierf, vroeg de familie aan mij of ik de dienst op mij wou nemen. Ik heb dat voor haar gedaan. Na de dienst kreeg ik een staande ovatie en sprak werkelijk iedereen me aan. Of ik dat nog deed en vooral, dat ik dat nog moest doen. Nadien heb ik dat nog een aantal keren gedaan, voor de ‘speciallekes’. Tijdens mijn voorbereiding voor die diensten, vond ik niet goed wat ik wilde brengen met het materiaal dat voorhanden was. Dus begon ik mijn eigen gedichten en verhalen te schrijven. Mijn taal is heel laagdrempelig en eenvoudig, maar ook wel direct.”

“Aanvaarden dat de dood er is, is zo belangrijk voor je verwerking”

→

Je schrijft heel open en eerlijk over het thema, zonder de rauwe emoties zoals boosheid te schuwen of gevoelige thema's te vermijden. Je schrijft over de dood van een grootouder, een huisdier, maar ook over zelfmoord van een vader.

— “Ik was als kind al iemand die de confrontatie aanging. Ik vind dat je over alles moet kunnen babbelen, en de dood hoort nu eenmaal ook bij het leven. Als mensen het onderwerp wegduwen terwijl die dood er wel is, dan kunnen ze naar mijn gevoel niet goed verder in hun rouwproces. Aanvaarden dat de dood er is, is zo belangrijk voor je verwerking. En er komt wel wat op je af als iemand in je omgeving sterft. Het is normaal om in een rollercoaster van gevoelens te belanden. Boosheid kan heel snel op verdriet volgen en omgekeerd, en dat is heel verwarrend. Kinderen zitten ook met zoveel existentiële vragen. Naar waar is die nu naartoe? Is die nu echt weg? En wat is weg? Zit de gestorvene nu tussen twee werelden? Gaat die nog terugkomen? Kinderen kunnen ook veel aan, hoor. Als mijn eigen kinderen aan mij vragen waarom iets is, zal ik nooit met ‘daarom’ antwoorden.”

“Het zijn de kleine, dagdagelijkse dingen die kinderen het meest onthouden”

Oma Pannenkoek verwijst naar een heel zorgende oma, ‘een oma zoals iedereen eentje willen zou.’

— “Ik vertrek altijd van de vraag: ‘Wat maakt die persoon die is gestorven juist zo typisch?’ Meestal zijn het de hele kleine, dagdagelijkse dingen die kinderen het meest onthouden. Wat mis je van die persoon? Waar ben je naar op zoek in je verdriet? Het is juist daar dat je de persoon heel aanwezig kan voelen. Oma Pannenkoek is een beetje mijn eigen moeder, maar ook weer niet. Het is een oma die snel pannenkoeken staat te bakken en altijd de kinderen op de eerste plaats zet. Bij ons thuis werd er eerst gekeken naar wat de kleinkinderen zouden lusten, en daarna pas wat de volwassenen wilden eten. Mijn moeder is sterk, maar erg aan het afzien van het verlies van mijn vader en ze sukkelde een beetje met haar gezondheid, maar dat zal haar niet beletten toch op de eerste plaats voor haar kinderen en kleinkinderen te willen zorgen en hen iets toe te stoppen als ze komen. Op dit moment weet ik dat ‘Oma Pannenkoek’ een vervolg krijgt: ‘Opa Plattekaas’, waarmee ik verwijs naar mijn vader die gestorven is.”

Jouw vader stief de avond nadat hij zijn vermelding in je boek had gelezen. Dat is wel heel bijzonder.

— “Dat was echt ongelooflijk. Ik ging normaal gezien dat dankwoord voorlezen op de boekvoorstelling in oktober. Mijn ouders gingen daar ook samen op aanwezig zijn, iets wat eerder zeldzaam was. Maar ik had toch zo'n gevoel dat ik niet tot dan moest wachten. Ik had het dankwoord gefilmd en naar mijn moeder doorgestuurd. Die nacht is mijn vader onverwachts gestorven. Toen mijn zus me die ochtend belde om me het nieuws te melden, was een van de eerste dingen die ik deed naar mijn moeder bellen om haar te vragen of hij die videoboodschap nog heeft kunnen zien. Gelukkig is dat nog gebeurd

Alsof de hemel echt bestaat

Ga jij nu nog boterhammen eten?
Of dingen doen tegen je zin?
Of honderduit met opa's daten
En keuvelen met je oudere vriendin?

Is de dood een mensenrover?
Zal ik je straks in sterren zien?
Of blijft er werkelijk niks meer over?
Is dood zijn weg, volledig clean?

Zoals een koekje bij de thee
Hooft dood gewoon bij leven.
Ik weet het niet, heb geen idee.
Ik wou dat je bleef, nog even.

en daar ben ik zo ongelooflijk dankbaar voor. Na een van mijn lezingen op een school, kwam een kind me achteraf zeggen: ‘Ik denk eigenlijk dat het God was die jou dit boek heeft helpen schrijven om jouw papa te helpen sterven.’ Dat was zo mooi en zo voelt het ook. Dat mijn moeder al zelf zoveel troost heeft gevonden in mijn gedichtenbundel, had ik van tevoren nooit verwacht, maar het is tegelijk zo schoon.”

WIN!

LM geeft vijf exemplaren weg van “Oma Pannenkoek”. Wat moet je daarvoor doen?

Stuur voor 20 mei een e-mail naar wedstrijd.ov@lm.be met als onderwerp “Oma Pannenkoek”. Vermeld in de e-mail je contactgegevens en waarom je graag het boek wil winnen. Veel succes!